

**Doamna Eudochia Șveț la frumoasa aniversare
de 70 de ani**
**Mrs. Eudochia Svet to beautiful anniversary of 70
years**

Pe bună dreptate, instituțiile cu profil pedagogic pregătesc cadre didactice pentru școală. Însă adevărații dascăli, care ar fi devotați acestei meserii, nu se formează doar prin instruire, ci se nasc și se dedică totalmente acestora. Este cazul doamnei Eudochia Șveț.

Eudochia Șveț s-a născut la 26 iulie 1946 în satul Saharna, raionul Rezina. Primele studii le face la școala de 7 ani din satul natal, iar 11 clase – la școala medie din Rezina¹. Ultima era o școală moldo-rusă, în care învățau atât clase ruse, cât și moldovenești. Din cauza lipsei de specialiști, dar și a politicii educaționale sovietice, care își impunea influența propagandistică, predarea se realiza în limbile rusă și „moldovenească”. Orice activitate extrașcolară se desfășura în limba rusă. Deseori și unele obiecte școlare se predau în limba rusă.

În perioada în care își făcea studiile la școala din Rezina, vara, activa în taberele pionierești, în calitate de instructoare. Paralel cu studiile la școală, îndeplinea atribuțiile de educatoare la grădinița de copii². De aceea, după absolvirea a 11 clase, concomitent cu diploma de absolvire a școlii medii de cultură generală, primește și o diplomă de educatoare, în baza căreia avea dreptul să se angajeze în instituțiile educaționale.

Fiind pasionată de biologie și chimie, se gândea să devină medic. De aceea, a plecat la Chișinău, pentru a depune actele la Institutul de Medicină. A susținut examenele de admitere, dar din motiv că concursul era foarte mare, circa 16 candidați pe un loc, nu a avut norocul să înceapă cariera de medic³. Considerăm că soarta îi pregătea misiunea de dascăl al tinerilor și persoană care va fi responsabilă de formarea profesională a noilor generații de pedagogi.

Se întoarce în Rezina, unde este angajată în calitate de instructoare superioară de pionieri. Peste un an, în 1965, este trimisă de către Comitetul raional al comsomolului din Rezina la Școala de Instructori Superiori de Pionieri de pe lângă Comitetul Central al Comsomolului din Moldova, unde studiază un an. Dat fiind faptul că era o studentă perseverentă și străduitoare, a fost trimisă la

¹ Arhiva curentă a UPS „Ion Creangă”. Eu. Șveț – Dosarul personal.

² Interviu cu Eudochia Șveț, realizat de Gherghelejiu Alexandru, Chișinău, 16.05.2015. Arhiva curentă a Catedrei de geografie și patrimoniu cultural a UPS „Ion Creangă”.

³ Ibidem.

practică în tabăra unională „ARTEK” din Crimeea. Acolo, timp de șase luni, a realizat stagiul pedagogic, primind diploma de lucrător comsomolist. După absolvirea studiilor, se întoarce în Rezina și începe activitatea pedagogică la Casa raională de pionieri, în funcție de conducător al cercului naturalist. Urmează angajarea în – Comitetul raional al comsomolului, în calitate de șefă a secției studii.

În toamna anului 1968, este admisă la Facultatea de Istorie a Universității de Stat din Moldova, pe care o absolvă în anul 1974⁴. Realizând că pedagogia este ocupația căreia poți să-ți dedici întreaga viață, după absolvire rămâne să activeze în Chișinău, la școala nr. 45, în calitate de instructoare superioară de pionieri. Predă și ore de istorie la școala medie din Costești și la școala nr. 45 din Chișinău.

În luna octombrie 1976, este invitată de către Antonina Lucinschi, Șefa Catedrei de teorie și metodică a lucrului educativ de la Facultatea de Istorie și Pedagogie a Institutului Pedagogic de Stat „Ion Creangă”, să țină cursul *Metodica lucrului pioneresc și comsomolist*⁵. Cu toate că era un obiect ideologizat, totuși, prin prisma acestuia, Eudochia Șveț atrăgea atenția asupra formării și valorificării capacităților individuale ale studenților. La facultate, era susținută de către șefa catedrei Antonina Lucinschi, care, mai târziu, i-a devenit și coordonatoare a tezei de doctor, Vasilii Cojocaru – în acea perioadă decanul facultății, Ala Mironic – un bun coleg de muncă⁶. Buna înțelegere și colaborarea, care existau din cadrul facultății, au fost motivul principal care au convins-o pe tână profesoară să rămână devotată acestei instituții de învățământ, facultatea devenindu-i a doua casă.⁷

A început să se ocupe de pregătirea și realizarea cursurilor de bază și opționale, elaborând lecții, sarcini practice la disciplinele de specialitate, alcătuind programe, participând la conferințe, fiind coautorul mai multor lucrări didactice⁸. Este membru al grupurilor de lucru pentru elaborarea curriculumului la disciplinele școlare, la recenzarea lucrărilor didactice. Este un entuziast organizator al numeroaselor activități educaționale, un neîntrecut tutore al grupelor academice de la facultate.

Fiind o persoană mereu activă, care se implică în diverse programe, a avut deplasări peste hotare, atât în perioada sovietică, cât și după anul 1991. Prima a fost în Crimeea, atunci când a

⁴ Ibidem.

⁵ *Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, 1940-2000*, red. coord. B. Vizer, Chișinău: Centrul Editorial Poligrafic al UPS „Ion Creangă”, p. 85.

⁶ Interviu cu Eudochia Șveț, 16.05.2015. Arhiva curentă a Catedrei de geografie și patrimoniu cultural a UPS „Ion Creangă”.

⁷ *Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, 1940-2000*, red. coord. B. Vizer, Chișinău: Centrul Editorial Poligrafic al UPS „Ion Creangă”, p. 150, 185, 200-204.

⁸ Eu. Șveț, *Recomandări metodice pentru lecțiile practice la Metodica muncii educative*, Chișinău, 1988, 116 p., coautoare V. Ursu, V. Samoilenko; N. Chicuș, Eu. Șveț, *Ghidul studentului. Facultatea de Istorie și Etnopedagogie*, Chișinău: Centrul Editorial Poligrafic al UPS „Ion Creangă”, 2004-2006.

plecat la stagiul în tabăra „Artec”, apoi beneficiază de câteva stagii de formare profesională la Moscova. După destrămarea Uniunii Sovietice, a realizat stagii didactice și de cercetare la Iași, Cluj-Napoca, unde a studiat literatură dedicată etnologiei românilor, tradițiilor populare, sărbătorilor calendaristice și familiale, etnopedagogiei, din motiv că la noi, la începutul anilor `90 ai secolului XX, nu existau lucrări în acest domeniu ⁹. Abia după declararea independenței, specialiștii în etnologie din Republica Moldova au avut posibilitate să învețe și să se informeze în mai multe centre științifice prestigioase europene. Începând cu anul 1995, în colaborare cu specialiștii din România, a început elaborarea lucrărilor proprii în domeniul istoriei, obiceiurilor și tradițiilor populare românești.

Odată cu reorganizarea facultății în Facultatea de Istorie și Etnopedagogie, Eudochia Șveț pune accentul pe tradițiile neamului nostru, care în perioada regimului sovietic au fost date uitării. A pregătit și a ținut mai multe cursuri de bază și opționale, dintre care menționăm: *Sărbătorile calendaristice ale românilor*, *Sărbătorile de familie la români*, *Etnopedagogie*, *Obiceiuri populare de peste an*, *Tradiții populare la popoarele conlocuitoare în Republica Moldova*, *General și particular în sărbătorile laice și creștine*, *Sărbătorile Domnești* etc.¹⁰

Numeroși studenții au avut prilejul să elaboreze și să susțină tezele de licență având-o pe profesoara Eudochia Șveț în calitate de conducător științific. Menționăm câțiva dintre aceștia: Nadejda Cernean, *Alimentația rituală la sărbătorile de peste an (pâinea)*; Anastasia Groza, *Nunta la români. Specificul sărbătorii în Dubăsarii Vechi*; Rodica Ganganu, *Apa – element primordial în cadrul sărbătorilor calendaristice și de familie la poporul român*; Natalia Fantaziu, *Ritualul vegetației în datini și credințe*; Angela Cociorvă, *Elementul agrar în obiceiurile de peste an*; Oxana Popa, *Semnificații străvechi legate de cultul focului în obiceiuri și datini*; Tatiana Stepan, *Locul darurilor și jertfelor în obiceiul calendaristic*; Nicolae Frecăuțan, *Colindatul ca tradiție la Crăciun*; Inga Garștea, *Tradițiile și obiceiurile agrare la români*; Mariana Vetrilă, *Istoria satului Ghiduleni, Orhei*; Liliana Ichim, *Luminațiile în calendarul popular*; Raisa Dănilă, *Personaje feminine în calendarul popular*; Ludmila Fântânar, *Ramura verde peste an*; Victoria Cosmin, *Personaje masculine în calendarul popular*; Natalia Grosu, *Copiii în datini și obiceiuri la români* etc.

Munca Eudochiei Șveț este demnă de tot respectul. Din anul 1986 și până în 2006 a activat în calitate de prodecan al facultății. Pe parcursul activității sale, a pregătit o pleiadă de promoții de succes, ținând cursuri în fața majorității profesorilor care actualmente predau la facultate, precum și numeroșilor specialiști din instituțiile academice și educaționale: N. Chicuș, S. Culea, L. Papuc, Al.

⁹ Arhiva curentă a Catedrei de geografie și patrimoniu cultural a UPS „Ion Creangă”.

¹⁰ Eu. Șveț, L. Pogolșa, *Sărbătorile calendaristice și familiale*, Chișinău: Tipografia UPS „Ion Creangă”, 1999; Eu. Șveț, L. Pogolșa, *Etnopedagogia. Recomandări metodice*, Chișinău: Tipografia UPS „Ion Creangă”, 2000; Programe analitice la specialitatea *Etnologie*, Chișinău: Centrul Editorial Poligrafic al UPS „Ion Creangă”, 2007, pp. 48-67; 137-141.

Furtună, Ol. Levițki, J. Nastas, I. Negrei, V. Enachi, V. Ursu, V. Samoilenko, V. Burlacu, V. Didencu, Au. Tverdohleb, A. Cemârțan, L. Pavlov, N. Petrovschi, L. Pogolșa, I. Dulschi, C. Solomon, An. Lisnic, R. Solovei, I. Moldovanu, L. Ciobanu, Oc. Munteanu, G. Bodareu, Ol. Serebrian, S. Musteață, S. Cataraga, D. Dumitru, L. Noroc, V. Bolduma, Al. Gherman, V. Melinte, Eu. Cernenchi, B. Țârdea, M. Țaranu, L. Argint, El. Grițcan, I. Ștefăniță, N. Grădinaru, C. Cotoman și mulți alții.

Aportul Eudochia Șveț în istoria universității este enorm. Din ianuarie 1977 și până în iunie 2013 a activat permanent în cadrul facultății ca lector superior, în componența Catedrei de etnopedagogie și educație, ulterior denumită Catedra de etnologie și istoria culturii. A fost unul dintre pilonii Facultății de Istorie și Etnopedagogie, care a sprijinit activitatea acesteia pe parcursul a circa 35 de ani. Cu toate că nu a obținut titluri științifice, a fost șefă de catedră în câteva rânduri și în diferite perioade. A îndeplinit cu multă dăruire atribuțiile de prodecan al facultății, timp de 20 de ani.

Fiind întrebată dacă și-a dorit vreodată să plece să activeze în altă instituție, Eudochia Șveț a mărturisit: *„Nu mi-am dorit din motiv că mereu îmi plăcea să fiu profesoară. Dacă activezi în instituții de învățământ, totdeauna ești o persoană tânără în suflet. Am prins rădăcini aici, la facultate, trăind cele mai frumoase clipe. Sărbătoream zilele de naștere, sărbătorile tradiționale, Anul Nou, ceea ce ne-a făcut o familie”¹¹.*

Optimistă, binevoitoare și plină de energie, Eudochia Șveț mereu a inspirat colegii și studenții prin devotament față de meseria de pedagog și abnegație în îndatoririle ce-i reveneau, mergând în pas cu timpul.

Cu prilejul aniversării de 70 de ani, colectivul Catedrei de geografie și patrimoniu cultural, cu mult drag și respect, îi urează distinsei profesoare Eudochia Șveț sănătate, prosperare și noi realizări! La mulți și frumoși ani! Să rămâneți mereu tânără, precum v-au știut toți cei cu care ați pășit umăr la umăr pe tărâmul anevoios al profesiei de pedagog.

Valentina Ursu, *conf. univ. dr.*,
Șefa Catedrei de geografie și patrimoniu cultural

¹¹ Interviu cu Eu. Șveț. 16.05.2015. Arhiva curentă a UPS „Ion Creangă”.